

ARVOT LAADUKKAAN VARHAISKASVATUKSEN PERUSTANA
TASKILAN PÄIVÄKODISSA

Noora Kerttula & Sarah Pesonen

Opinnäytetyö, syksy 2014

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK)

Lastentarhanopettajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Kerttula, Noora & Pesonen, Sarah. Arvot laadukkaan varhaiskasvatuksen perustana Taskilan päiväkodissa. Oulu, syksy 2014, 60 s., 14 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosiaali- ja kasvatusalan suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK).

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Taskilan päiväkodin pienten ryhmän (alle 3-vuotiaiden) vanhempien ja työntekijöiden tärkeimpinä pitämiä arvoja päivähoitossa. Tavoitteena on tuoda esille vanhempien ja henkilökunnan arvot, jotta Taskilan päiväkodin toimintaa voitaisiin kehittää. Opinnäytetyössä tutkitaan myös arvojen toteutumista ja sitä, kuinka Taskilan päivähoitosta saataisiin nykyistä laadukkaampaa.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen. Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomaketta, joka jaettiin ryhmän vanhemmille ja työntekijöille. Kysely toteutettiin huhtikuussa 2014.

Aineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Tulosten mukaan tärkeimmiksi arvoiksi osoittautuivat sekä vanhempien että työntekijöiden mukaan kasvatuskumppanuus, lapsilähtöisyys, psyykinen ja fyysinen turvallisuus, rajat sekä virikkeellisyys. Vanhempien ja työntekijöiden mielestä arvot toteutuvat hyvin Taskilan päiväkodissa. Jatkotutkimusaiheena on vastaavanlaisen tutkimuksen toteuttaminen ja tuloksien vertailu Oulun kaikissa päiväkodeissa.

Asiasanat: arvokasvatus, laadukas varhaiskasvatus, kvalitatiivinen tutkimus, sisällönanalyysi

ABSTRACT

Kerttula, Noora and Pesonen Sarah. Values as the foundation in high-quality early childhood education in Taskila Day Care Centre. Oulu, autumn 2014. 60 pages, 14 appendices. Language: Finnish.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of the thesis was to survey the values that children's parents and employees of the 0-3 year-old day care department appreciate the most. The aim was to present the most common values to help them improve their working. The thesis also describes how the values come true and how quality of the day care centre Taskila could be improved.

The thesis was made as a qualitative research. The material was collected from parents and employees in 0-3 year-old department by a questionnaire. The questionnaire was conducted in April 2014.

The material was analyzed through inductive content analysis. Results show that the most common values according to parents and employees are educational-partnership, child-centredness, mental and physical safety, boundaries and creative activity. Both parents and employees think that values come true well in Taskila day care centre. Further study idea: it is important to research other day care centres in Oulu and compare results.

Keywords: value education, quality of day care, qualitative research, content analysis

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO	6
2 LAADUKAS VARHAISKASVATUS.....	7
2.1 Varhaiskasvatus ja päivähoito	7
2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma	8
2.3 Laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutuminen	8
2.4 Kasvatuskumppanuus	9
3 ARVOT KASVATUKSESSA	11
3.1 Arvot	11
3.2 Arvotajunta ja arvokasvatus.....	12
4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET ..	14
5 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	15
5.1 Laadullinen tutkimus	15
5.2 Tutkimusympäristö.....	15
6 AINEISTON KERUU- JA ANALYYSIMENETELMÄ.....	17
6.1 Aineiston keruumenetelmä	17
6.2 Aineiston analyysimenetelmä	19
7 TULOKSET	22
7.1 Vanhempien ja työntekijöiden tärkeimpinä pitämät arvot ja niiden toteutuminen.....	22
7.1.1 Kasvatuskumppanuus	22
7.1.2 Lapsilähtöisyys	25
7.1.3 Psyykinen ja fyysinen turvallisuus.....	26
7.1.4 Rajat	27
7.1.5 Virikkeellisyys	28
7.2 Päivähoidon laadun lisäämiseen vaikuttavat tekijät.....	30
7.2.1 Kasvatuskumppanuus	30
7.2.2 Lapsilähtöisyys ja turvallisuus.....	31
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	33
9 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET.....	34
10 LUOTETTAVUUS.....	36
11 EETTISYYS	37

12 POHDINTA.....	38
13 LÄHTEET.....	40
LIITE 1: Saatekirje vanhemmille	45
LIITE 2: Kyselylomake vanhemmille	46
LIITE 3: Saatekirje päiväkodin työntekijöille	48
LIITE 4: Kyselylomake päiväkodin työntekijöille.....	49
LIITE 5: Esimerkki kehittämisideoiden pelkistämisestä.....	51
LIITE 6: Esimerkki kehittämisideoiden luokittelusta	52
LIITE 7: Esimerkki lapsilähtöisyys -arvon pelkistämisestä	53
LIITE 8: Esimerkki lapsilähtöisyys -arvon luokittelusta.....	54
LIITE 9: Esimerkki psyykkinen ja fyysinen turvallisuus -arvon pelkistämisestä .	55
LIITE 10: Esimerkki psyykkinen ja fyysinen turvallisuus -arvon luokittelusta	56
LIITE 11: Esimerkki rajat -arvon pelkistämisestä.....	57
LIITE 12: Esimerkki rajat -arvon luokittelusta	58
LIITE 13: Esimerkki virikkeellisyys -arvon pelkistämisestä.....	59
LIITE 14: Esimerkki virikkeellisyys -arvon luokittelusta	60

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Taskilan päiväkodin pienten ryhmän työntekijöiden ja vanhempien tärkeimpinä pitämiä arvoja lasten päivähoidossa ja tutkia, kuinka ne toteutuvat. Tavoitteena on tuoda työntekijöiden ja vanhempien arvot esille, jotta päiväkodin toimintaa voitaisiin kehittää. Opinnäytetyössä selvitetään myös, kuinka päiväkodin toiminnasta saataisiin nykyistä laadukkaampaa. Asiaa tutkitaan laadullisen tutkimuksen lähtökohdista. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty kyselylomaketta, joka sisältää yhden monivalintakysymyksen ja kolme avointa kysymystä. Työntekijöiden kyselylomake eroaa ainoastaan sanamuodoiltaan vanhempien kyselylomakkeesta.

Opinnäytetyön keskeisinä käsitteinä on arvokasvatus ja laadukas varhaiskasvatus. Arvokasvatuksella voidaan tarkoittaa esimerkiksi kasvattajan toimintaa, jossa hän välittää lapselle tiettyjä arvoja (Solasaari 2011, 40–41). Laadukasta varhaiskasvatusta ei voi määritellä yksiselitteisesti, mutta usein sen mittarina pidetään vanhempien ja lasten tyytyväisyyttä päivähoitoon (Tauriainen 2000). Arvot ovat yksi osa laadukasta varhaiskasvatusta.

2 LAADUKAS VARHAISKASVATUS

2.1 Varhaiskasvatus ja päivähoito

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on lapsen tasapainoinen kasvu, kehitys ja oppiminen. (Sosiaaliportti. Varhaiskasvatus ja päivähoito i.a.) Kunnat ja yksityiset palveluiden tuottajat järjestävät varhaiskasvatuspalveluita, joiden tehtävä on auttaa ja tukea vanhempia kasvatustehtävässään. Vanhemmat saavat valita, käyttävätkö varhaiskasvatuspalveluita ja mitä he niistä valitsevat. Varhaiskasvatuspalveluita ovat esimerkiksi päivähoito, perhepäivähoito, esiopetus, avoin varhaiskasvatustoiminta (leikkitoiminta) sekä koululaisille tarkoitettu aamu- ja iltapäivätoiminta. Myös seurakunnat ja järjestöt voivat järjestää varhaiskasvatustoimintaa, kuten erilaisia kerhoja. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 98–99.) Varhaiskasvatuksessa korostetaan lapsen omaehtoista leikkiä ja kasvattajien laajaa tietämystä lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyen (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2002, 9-10).

Päivähoidolla tarkoitetaan lasten hoitoa varten varatussa tilassa tapahtuvaa hoitoa. Päivähoidon tavoitteena on tukea vanhemmuutta ja edistää lapsen kehitystä. Laki lasten päivähoitosta velvoittaa, että lapsella tulee olla päivähoitossa turvalliset, jatkuvat ja lämpimät ihmissuhteet. Päivähoidon toiminnan tulee tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista monipuolisen toiminnan kautta. Työntekijöiden täytyy huomioida lapsi yksilönä. (Laki lasten päivähoitosta 1973/36.)

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus kunnalliseen päivähoitoon, riippumatta vanhempien tuloista tai työllisyystilanteesta. Lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen omalla äidinkielellään (suomi, ruotsi tai saame). Päiväkodeissa täytyy olla yksi työntekijä neljää alle 3-vuotiasta ja yksi seitsemää yli 3-vuotiasta lasta kohden. (Ministry of Social affairs and Health 2013, 19–21.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma

Stakes (nykyinen THL) laati Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ("Vasu:n perusteet") yhteistyössä muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön ja Opetushallituksen kanssa. Vasu:n perusteet valmistui vuonna 2003 ja uudistettu painos siitä julkaistiin 2005. Teoksen pohjana ovat varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, jotka sisältävät yhteiskunnan järjestämisen ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. (Kasvun kumppanit. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2014.)

Varhaiskasvatussuunnitelmassa määritetään koko Suomen varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Kuntien tulee arvioida varhaiskasvatuspalveluiden toteutumista ja seurata, että valtakunnallisia linjauksia noudatetaan. Kunnat tekevät oman varhaiskasvatussuunnitelman. Yksikön varhaiskasvatussuunnitelma on kunnan suunnitelmaa yksityiskohtaisempi. Yksikön varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan kasvatuksen ja opetuksen lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjen näkökulmasta. Yksikön suunnitelma pohjautuu kunnan suunnitelmaan. Jokaiselle lapselle tehdään myös oma varhaiskasvatussuunnitelma, jonka avulla tarkkaillaan lapsen kehitystä yhteistyössä vanhempien kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7-8; Oulun varhaiskasvatussuunnitelma 2013–2015, 5.)

2.3 Laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutuminen

Lapsen hyvinvoinnin turvaaminen on tärkeä osa laadukasta varhaiskasvatusta. Silloin, kun lapsen hyvinvointi turvataan, hänellä on mahdollisuus kehittyä tasapainoisesti. Lapsen hyvinvointia lisää esimerkiksi se, kun hän saa nauttia toisten lasten kanssa leikkimisestä ja kasvattajien kanssa yhdessäolosta. Kun lapsen terveydestä ja perustarpeista huolehditaan yksilöllisesti, lapsi tuntee itsensä arvokkaaksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 15.)

Kasvattajilla on suuri merkitys varhaiskasvatuksen laadussa. Kasvattajien työ on tavoitteellista ja tietoista. Työssä suunnitellaan toimintaa lapsen edun

mukaisesti ja otetaan huomioon lapselle ominainen tapa toimia. Kasvattajan tulee kannustaa lasta tekemään asioita itse, mutta auttaa tarvittaessa. Hänen tehtävänä on luoda turvallinen ilmapiiri lapsille, esimerkiksi rutiinien luomisella ja epäkohtiin puuttumisella. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 15–17; Taskilan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 7.) Jokaisen kasvattajan on tiedostettava oma persoonallisuus sekä yksilölliset vahvuudet ja heikkoudet, jotta pystyisi kehittymään työssä. Omalla käytöksellään voi vaikuttaa suuresti siihen, miten lapset käyttäytyvät. Esimerkiksi kasvattajan rauhallinen käytös voi rauhoittaa myös lapsia. Jokainen lapsi tulee huomioida yksilönä ja vastata hänen tarpeisiinsa. (Koivunen 2009, 119–123.)

OECD:n Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Finland 2012-julkaisun mukaan eniten varhaiskasvatuksen laadukkuuteen vaikuttaa kasvattajan koulutus. Kun kasvattaja on hyvin koulutautunut, lapsella on parhaat mahdollisuudet kehittyä kognitiivisesti ja sosiaalisesti. Julkaisussa todetaan kuitenkin, että itsessään koulutus ei takaa hyviä tuloksia, vaan laadukkuuden takaa se, että kasvattaja on myös pedagogisesti lahjakas, esimerkiksi ymmärtää lapsen kehityksen kulkua ja osaa johtaa ryhmää. (Taguma, Litjens & Makowiecki 2012, 9.) Tutkimuksessa Parents' View of Child Care Quality: Values, Evaluations and Satisfaction, todettiin myös, että varhaiskasvatuksen laadukkuuteen vaikuttaa voimakkaasti lapsen oppimisympäristö, jolla tarkoitetaan enimmäkseen kasvattajan toimintaa sekä ympäristöön liittyviä asioita. (Musatti & Scopelliti 2012, 1037.)

2.4 Kasvatuskumppanuus

Vanhemmat arvostavat varhaiskasvatuksessa sitä, että heidät otetaan mukaan osaksi lapsen varhaiskasvatusta (Musatti & Scopelliti 2012, 1037). Euroopan unioni onkin määritellyt yhdeksi varhaiskasvatuksen laadun osa-alueeksi vanhempien osallisuuden. Yksi keino lisätä vanhempien osallisuutta on panostaa kasvatuskumppanuuden toteutumiseen. (Euroopan parlamentti 2013, 4–5.) Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden tietoista sitoutumista lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen prosessin tukemiseen. Vanhempien ja työntekijöiden välillä on tärkeää olla

luottamusta, tasavertaisuutta ja kunnioitusta, jotta kasvatuskumppanuus voi toteutua toivotulla tavalla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31; Purola & Venninen 2013, 49; Lämsä 2013, 50.) Lapsen edun ja tarpeiden tulee olla lähtökohtana kasvatuskumppanuuden luomiselle ja kehittämiselle. (Poikonen & Lehtipää 2009, 73).

Arkipuheessa kasvatuskumppanuutta saatetaan kutsua myös yhteistyöksi. Sen on kuitenkin tarkoitus olla muutakin kuin yhteistyötä vanhempien ja työntekijöiden välillä. Kasvatuskumppanuuden avulla pyritään huomaamaan lapsen mahdollinen avun tarve mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Kalliala 2012, 92.) Kasvatuskumppanuuden toteutuessa lapsen vanhemmat sekä päiväkodin työntekijät saavat tärkeää tietoa toisiltaan lapsen kehityksestä, hoidosta, kasvatuksesta ja näissä mahdollisesti ilmenevistä ongelmista. Tällä tavoin lapsen tarve erityisiin toimenpiteisiin voidaan huomata aiemmin ja lapsen kehitys turvata paremmin. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133.)

Päiväkodin työntekijöiden vastuulla on lapsen päivähoidon alusta alkaen pyrkiä saamaan kasvatuskumppanuus luontevaksi osaksi lapsen päivähoitoa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31). Yksi konkreettinen tapa, jolla kasvatuskumppanuutta tuetaan, on lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen. Suunnitelmaa laatiessa vanhempien oman lapsen tuntemus nousee tärkeään asemaan. (Alasuutari 2010, 16, 57.) Kohtaamisissa ammattilaisen kanssa vanhempi tuo esiin siis oman kokemukseen pohjautuvan tiedon vanhemmuudestaan ja lapsestaan. Näissä kohtaamisissa työntekijän vastuulla on antaa vanhemmalle ja hänen tiedoilleen tasavertainen asema oman asiantuntemuksensa kanssa. (Alasuutari 2003, 171.)

Kasvatuskumppanuudessa keskeistä on, että vanhemmat ovat vastuussa lapsen hoidosta sekä tarpeisiin vastaamisesta kotona ja varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa päivähoitoyksikössä tapahtuvasta hoidosta ja kasvatuksesta. (Poikonen & Lehtipää 2009, 81.) Tästä yhteisestä kasvatustehtävästä voidaan käyttää myös termiä vastuun kumppanuus (Koivunen 2009, 151). Kasvatuskumppanuus edellyttää vastavuoroista, sitoutunutta ja jatkuvaa yhteistyötä vanhempien ja henkilökunnan välillä lapsen parhaaksi. Toimiva kasvatuskumppanuus lisää päivähoiton laatua. (Karila 2006, 94.)

3 ARVOT KASVATUKSESSA

3.1 Arvot

Timo Airaksinen (1994) pohtii, mitä arvot ovat, miten niitä perustellaan ja kuinka ne ohjaavat toimintaa. Hän erottaa arvon ja arvostuksen käsitteet. Arvostukset vaihtelevat jokaisella, esimerkiksi toinen arvostaa varhaiskasvatuksessa musiikkia ja toinen liikuntaa. Arvot ovat sen sijaan Airaksisen mukaan ”oikeita” arvostuksia ja arvot ovat arvostusten taustalla ja ne määrittävät, mitä saa arvostaa. Arvot syntyvät aina tietyssä ympäristössä ja kulttuurissa, joten ne määrittyvät yleisen hyväksynnän ja perinteen kautta. (Airaksinen 1994, 22–29.)

Arvot voidaan määritellä myös elämän päämääriksi, jotka voidaan jakaa itseisarvoihin ja välinearvoihin. Itseisarvosta puhutaan silloin, kun päämäärä on itsessään hyvä ja tavoiteltava asia. Itseisarvoja voivat olla esimerkiksi varhaiskasvatuksessa lapsilähtöisyys. Välinearvo on sen sijaan vain keino päästä itseisarvoon, esimerkiksi raha. (Airaksinen 1994, 30–35.)

Scheler määrittelee arvoja kasvatustilanteissaan. Hänen mukaan arvot ovat annettuja ominaisuuksia, jotka eivät ole aistittavissa esimerkiksi näön avulla. Arvot jakautuvat positiivisiin ja negatiivisiin ja niillä on hierarkkinen järjestys. Hierarkiassa alimpana ovat miellyttäviin ja epämiellyttäviin asioihin liittyvät arvot. Ne koetaan aistien kautta ja aiheuttavat kipua tai mielihyvää. Myös hyödylliset ja vahingolliset arvot kuuluvat alimpaan luokkaan. Seuraavaksi hierarkiassa ovat vitaaliset eli elämän tai hyvinvoinnin arvot. Niihin kuuluvat esimerkiksi sairaus ja terveys. Sitten tulee henkiset arvot, jotka eroavat aiemmista arvoista siten, että ne eivät synny kehon toiminnoista. Henkisiin arvoihin kuuluu esteettiset sekä oikean ja väärän arvot. Asteikon ylimpänä ovat pyhän ja epäpyhän arvot. (Salosaari 2003, 80–81.)

Sosiaali- ja terveysalan arvoihin kuuluu tärkeimpänä ihmisarvon ja yksilöllisyyden kunnioittaminen (Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet 2013). Valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan, että Suomessa varhaiskasvatuksen arvot perustuvat keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansallisiin säädöksiin ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 12). Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen tärkeimpänä on ihmisarvo. Sopimuksessa on neljä periaatetta, jotka liittyvät lapsen ihmisarvoon: syrjintäkielto ja tasa-arvoinen kohtelu, lapsen etu, lapsen mielipiteen huomioiminen sekä oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen.

(Unicef. Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä i.a.) Keskeisimmät varhaiskasvatuksen periaatteet ovat lapsen oikeus:

- turvallisiin ihmissuhteisiin
- turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen
- turvattuun ja terveelliseen ympäristöön, jossa voi leikkiä ja toimia monipuolisesti
- tulla ymmärretyksi ja kuulluksi ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti
- saada tarvitsemaansa erityistä tukea
- omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 12).

3.2 Arvotajunta ja arvokasvatus

Arvotajunnalla tarkoitetaan kykyä tunnistaa ja kokea arvoja. Se on tietoisuutta arvoista. Lapsuus- ja nuoruusaika ovat merkittävimmissä asemassa arvotajunnan kehittymisessä. Arvotajunta kehittyy siitä, että lapsi elää arvojen keskellä. Kehittymisen kannalta on olennaista se, mitä arvoja vanhemmat ja muut kasvattajat (esimerkiksi päiväkodin henkilökunta) tuovat esille vuorovaikutuksessa ja ympäristössä. Kasvattajat siis muovaavat lapsen arvotajuntaa, mutta myös lapsi itse osallistuu sen muotoutumiseen. Arvotajunta voi alkaa myös hämärtyä, jos ihminen tekee päätöksiä vastoin omia arvojaan. (Hämäläinen 2011, 57–59; Puolimatka 2011, 30–31.)

Lapsen arvot kasvavat arjessa. Käytännössä arvoja siirretään sukupolvelta toiselle esimerkiksi siten, kun lapset kyselevät elämästä ja aikuinen vastaa kysymyksiin, jolloin hän vastauksellaan ikään kuin välittää arvoja. Arjen pienillä ja suurilla keskusteluilla on suuri rooli arvojen omaksumisessa. (Haapsalo 2012, 16–17.) Arvokasvatus on arvojen sisäistämistä omaan elämään ja niiden muotoutumista osaksi maailmankatsomusta. Ihminen tekee toiminnassaan koko ajan arvovalintoja tietoisesti tai tiedostamattomasti. Arvokasvatusta toteuttavat vanhempien lisäksi myös kasvattajat koulussa ja päiväkodissa. (Edu. Arvokasvatus i.a.) Kasvattajilla on aina toiminnassaan jokin päämäärä, joten kasvatuksessa tulee tahtomattakin ilmi, mitä asioita pidetään arvokkaina ja tavoiteltavina. Kasvatus on arvojen edistämistä. Arvokasvatus ei kuitenkaan ole pakottamista, kuten monet saattavat virheellisesti ajatella. Arvoja ei voi sisäistää

pakotettuna. (Gjerstad 2011, 75–78.)

Arvoilla ja arvokasvatuksella on hyvä päämäärä: arvoilla mennään aina hyvää kohti. Arvot vaihtelevat kuitenkin aikakausittain, esimerkiksi käsitys oikeasta ja väärästä vaihtelee. (Airaksinen 2012, 13.) Arvokasvatuksessa on aina se ongelma, että miten hyvä määritellään. Arvot vaihtelevat siis aikakausittain, mutta myös eri kasvattajilla on erilaisia arvoja. Vaikka ei tiedettäisikään, mikä on hyvä, on kasvattajalla silti jonkinlainen oma käsityksensä asiasta, mitä kohti hän lasta kasvattaa. Ristiriidat ovat arvokasvatuksessa tavallisia. Esimerkiksi kun kasvattaja haluaa opettaa lapselle rehellisyyden arvon, mutta lapsi kertoo rehellisesti tehneensä jotain väärää, niin kasvattaja ei välttämättä aina tiedä kuinka asiaan pitäisi reagoida. (Gjerstad 2011, 78–80.)

Jokaisella kasvattajalla, niin vanhemmalla kuin ammattilaisella, on oma arvomaailmansa. On tärkeää olla tietoisia toisten arvoista ja toimia yhteisesti sovitulla tavalla. Arvoristiriidassa lapsi on sekaisin siitä, kuinka hänen tulisi käyttäytyä. Tämän vuoksi yhteisen arvopohjan muodostaminen on tärkeää. (Tolonen 2010, 42.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksella on aina jokin tavoite ja tarkoitus. Tavallisesti tutkimuksen tarkoitusta kuvataan neljän eri piirteen perusteella. Tutkimus voi olla selittävä, kartoittava, kuvaileva tai ennustava. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 133–135.) Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Taskilan päiväkodin pienten ryhmän (Kimmeleiden) lasten vanhempien ja työntekijöiden tärkeimpänä pitämiä arvoja lapsen päivähoidossa sekä sitä, kuinka ne toteutuvat. Tavoitteena on tuoda vanhempien ja työntekijöiden arvot esille, jotta saataisiin tietoon, kuinka Taskilan päiväkodin toiminnasta saataisiin nykyistä laadukkaampaa.

Tutkimuskysymyksinä opinnäytetyössä on:

1. Mitä arvoja Taskilan päiväkodissa pidetään tärkeimpinä vanhempien ja työntekijöiden näkökulmasta ja kuinka ne toteutuvat?
2. Miten Taskilan päiväkodin toiminnasta saataisiin nykyistä laadukkaampaa?

5 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

5.1 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen avulla arvoja voidaan tarkastelella hieman pintaa syvemmältä. Laadullista tutkimusta on tarpeen käyttää silloin, kun ilmiöstä tai asiasta ei ole aiempaa tietoa (Kananen 2010, 41). Taskilan päiväkodissa arvoja ei ole tutkittu aiemmin ja osaksi tämän vuoksi opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi on valittu kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä tutkittavan joukon pieni määrä ja tarkoituksenmukainen valinta. (Hirsjärvi ym. 2007, 160). Opinnäytetyö onkin rajattu alle 3-vuotiaiden päiväkotiryhmässä toteutettavaksi.

Laadullista tutkimusta toteutettaessa tulee muistaa, että tutkija ei voi sanoutua irti arvolähtökohdista. Arvot muokkaavat sitä, miten pyrimme ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Tämän lisäksi objektiivisuuttakaan ei ole mahdollista saavuttaa täysin, sillä tutkija ja se, mitä tiedetään kietoutuvat saumattomasti toisiinsa. Tuloksena voi aina olla vain aikaan ja paikkaan rajoittuvia ehdollisia selityksiä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena onkin siis löytää ja paljastaa tosiasioita, ei todentaa jo olemassa olevia väitteitä. (Hirsjärvi ym. 2007, 157.) Laadullisen tutkimuksen avulla voidaan selvittää myös kohderyhmän arvoja, asenteita ja odotuksia, jonka vuoksi laadullisella tutkimuksella voidaan pyrkiä myös toiminnan kehittämiseen (Heikkilä 2008, 16).

5.2 Tutkimusympäristö

Opinnäytetyön tutkimusympäristö ja yhteistyötaho on Taskilan päiväkotitoiminta. Taskilan päiväkotitoiminta on kunnallinen päiväkotitoiminta ja sijaitsee Oulussa, Taskilan alueella. Päiväkotitoiminta on perustettu vuonna 1990. Siellä toimii 0–3-vuotiaiden ryhmä nimeltään Kimmelit ja 3–6-vuotiaiden ryhmä nimeltään Kummelit. (Oulun kaupunki. Taskilan päiväkotitoiminta i.a.)

Taskilan päiväkodissa toiminnan tavoitteena on hyvinvoiva lapsi sekä perheen ja lapsen tarpeiden huomioiminen. Tähän pyritään tarjoamalla lapselle

turvallinen, kodinomainen ja virikkeellinen ympäristö. Lapselle annetaan toiminnassa ilon ja onnistumisen kokemuksia, tilaa ja aikaa leikkiä sekä toteuttaa luovuuttaan. Lasta arvostetaan ja hänestä välitetään. Myös monikulttuurisuus huomioidaan. Näillä tavoilla lasten itseluottamusta ja luottamusta aikuisia kohtaan kasvatetaan. (Taskilan varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 7–8.)

Päiväkodissa korostetaan myös ympäristön ja elämysten merkitystä. Lasten kanssa ulkoillaan paljon lähimetsässä ja kauempanakin, sekä tutkitaan ja ihmetellään vuodenaikojen vaihtelua luonnossa. Lapselle annetaan tilanteita, joissa hän voi esittää kysymyksiä ja käyttää kaikkia aistejaan asioiden tutkimiseen. (Taskilan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 18–20.)

Taskilan toiminta-ajatuksiin kuuluu vahvana myös omahoitajuus. Jokaiselle lapselle nimetään omahoitaja, joka perehtyy lapsen asioihin tarkemmin. Hoidon aloituksessa omahoitaja tukee lapsen ja vanhemman välistä kiintymyssuhdetta ja pyrkii helpottamaan hoidon aloittamista. Omahoitajuudessa myös kasvatuskumppanuus tulee selvästi esiin; omahoitaja pitää tiivistä yhteyttä ”oman lapsen” vanhempiin. Päivän aikana lapsi tekee omahoitajan ja pienryhmän kanssa monenlaisia aktiviteetteja. Esimerkiksi perushoitotilanteet, kuten syöminen hoituu omahoitajan kanssa. Etenkin pienille lapsille on tärkeää tutuksi ja turvalliseksi koetun aikuisen läsnäolo. (Oulun kaupunki. Taskilan päiväkotitoiminta i.a.; Ylisaukko-oja 2013.)

6 AINEISTON KERUU- JA ANALYYSIMENETELMÄ

6.1 Aineiston keruumenetelmä

Aineisto voidaan kerätä teemahaastattelulla, syvähaastattelulla tai esimerkiksi internet-kyselyn avulla (Sarajärvi & Tuomi 2013, 75). Aineiston hankinta päädyttiin suorittamaan kuitenkin paperisella kyselylomakkeella päiväkodin työntekijöiden toiveesta. Aiemmin päiväkodilla toteutettuihin internet-kyselyihin oli saatu erittäin vähän vastauksia. Tämän lisäksi arvojen voidaan ajatella olevan hyvin henkilökohtainen asia, joihin liittyviin kysymyksiin on helpompi vastata, kun niitä saa miettiä yksin rauhassa. Tämän vuoksi kyselyä ei toteutettu haastattelemalla. Aineiston keruussa pidettiin tärkeänä, että kaikkien lasten vanhempien mielipiteet saataisiin kuuluviin. Jos vanhempien haastattelu olisi toteutettu teemahaastatteluna, aikataululliset ongelmat olisivat muodostuneet liian suuriksi. Kyselylomakkeiden käyttö opinnäytetyössä koettiin siis monelta kannalta ajateltuna muita vaihtoehtoja käyttökelpoisemmaksi.

Aineiston keruumenetelmänä opinnäytetyössä on käytetty kontrolloitua kyselyä. Kontrolloituja kyselyjä on kahdenlaisia, informoituja sekä henkilökohtaisesti tarkastettuja kyselyjä. Tämän opinnäytetyön aineiston hankinnassa on käytetty apuna informoitua kyselyä. Informoidussa kyselyssä tutkimuksen tekijät jakavat kyselylomakkeet henkilökohtaisesti suunnittelemaalleen kohdejoukolle (Heikkilä 2008, 18). Informoidun kyselyn etuna on se, että kyselyn tekijät voivat kertoa vastaajille kyselyn tarkoituksesta ja merkityksestä sekä selkeyttää mahdollisesti hankalia kysymyksiä kyselyjä jakaessaan. Tällä tavoin vastaajia saadaan motivoitua paremmin kyselyyn vastaamiseen ja mahdollisia väärinymmärryksiä voidaan vähentää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 196–197.) Kyselyjä jaettaessa vastaajat eivät kuitenkaan kaivanneet lisätietoja kyselystä, joten voidaan olettaa, että kysely on vaikuttanut ensikatsauksella yksinkertaiselta ja selkeältä.

Ennen varsinaista kyselylomakkeiden jakoa lomaketta testattiin. Koekysely toteutettiin tutkittavan päiväkotiryhmän kahdelle vanhemmalle. Kyselyn vastaukset olivat odotettua kattavampia eikä kyselylomakkeeseen tarvinnut

tehdä muutoksia. Koekyselyitä pystyttiin siis käyttämään varsinaisessa kyselyssä.

Saatekirjeet jaettiin yhtä aikaa kyselylomakkeiden kanssa (liitteet 1 ja 3). Päivää ennen kyselylomakkeiden jakoa päiväkodin henkilökunta oli kertonut vanhemmille tulevasta kyselystä. Tällä pyrittiin siihen, että vanhemmat osaisivat varata hieman enemmän aikaa seuraavalle aamulle kyselyiden vastaanottamiseen. Kysely jaettiin lasta päiväkotiin tuoneelle vanhemmalle, mutta jakotilanteessa annettiin mahdollisuus ottaa kysely lapsen toisellekin vanhemmalle täytettäväksi. Kukaan ei kuitenkaan käyttänyt tätä mahdollisuutta hyväkseen. Kaiken kaikkiaan kyselyyn saatiin 13 vanhemmalta ja kaikilta kolmelta työntekijältä vastaus. Kahden lapsen vanhemmat jättivät vastaamatta.

Kyselylomakkeissa on neljä eri kysymystä, kolme täysin avointa kysymystä ja ensimmäisenä yksi kysymys, jossa on vastausesimerkkejä valmiina (liitteet 2 ja 4). Näistä esimerkeistä mitään ei ollut kuitenkaan pakko valita, vaan tilaa oli jätetty myös omille vaihtoehdoille, mikäli sopivia vastausvaihtoehtoja ei olisi löytynyt. Kukaan vastaajista ei ollut kuitenkaan käyttänyt tätä vaihtoehtoa, vaan esimerkeistä oli löytynyt kolme sopivaa. Tämä kysymys oli siis strukturoidun ja avoimen kysymyksen välimuoto, jonka avulla jätettiin tilaa näkökulmille, joita ei etukäteen ajateltu. Vastausesimerkit arvoista valittiin varhaiskasvatussuunnitelmien ja monien muiden eri lähteiden keskeisimmistä teemoista. Kyselylomakkeen kysymykset valittiin siten, että niiden avulla opinnäytetyön tavoitteet saataisiin toteutetuksi.

Vastausaikaa vanhemmille ja työntekijöille annettiin kolme päivää. Päiväkodin henkilökunnan kanssa päätettiin, että vastausaika pidetään melko lyhyenä, ettei kyselylomakkeiden palautus pääsisi unohtumaan. Yksi vastaus saapui muutaman päivän vastausajan jälkeen, mutta myös tämä otettiin tutkimukseen mukaan.

6.2 Aineiston analyysimenetelmä

Analyysitapoja voidaan luokitella selittämiseen pyrkiviin lähestymistapoihin ja ymmärtämiseen pyrkiviin lähestymistapoihin. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittua ilmiötä. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston runsaus ja käytännönläheisyys lisää tutkijan kannalta sekä haasteita että mielenkiintoa. (Hirsjärvi ym. 2007, 219–220.)

Sisällönanalyysi voidaan toteuttaa aineistolähtöisenä sisällönanalyysina, teorialähtöisenä aineistonanalyysina tai teoriaohjaavana analyysina. Tähän opinnäytetyöhön parhaiten sopi aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Sisällönanalyysiä voidaan käyttää kaikenlaisiin aineistoihin, myös strukturoimattomiin. Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkimuskohteesta tietoa tiivistetysti yleisellä tasolla. On tärkeää, että analyysissä keskitytään vain tutkimuskysymysten kannalta merkittäviin seikkoihin. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 92–104.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi on induktiivinen analyysitapa eli päättelyssä edetään yksittäisestä yleiseen. Työvaiheet etenevät pelkistämisestä ryhmittelyyn ja lopulta teoreettisten käsitteiden luomiseen. Pelkistämisessä, eli redusoinnissa karsitaan epäolennaiset asiat pois. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 108–111.) (Taulukko 1)

TAULUKKO 1. Esimerkki kasvatuskumppanuus-arvon redusoinnista

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
"Kommunikointi hoitajien kanssa toimii hyvin, voin luottaa heihin. Arvostan hoitajien tekemää työtä ja koen että he ovat tärkeässä osassa lapsen kasvatuksessa: lapsihan viettää suuren osan päivästänsä heidän kanssaan."	Kommunikointi toimii työntekijöiden kanssa
	Vanhempi arvostaa työntekijöiden tekemää työtä
"Omahoitajuus hieno juttu ja toimii. Tiedottaminen heikolla "hapella": ovipieliä ei ehdi lukemaan. Käyttäsivät Omaoulua, kun siihen ovat vanhemmat sitouttaneet."	Omahoitajuus toimii
	Tiedottaminen ei toimi toivotusti

Pelkistämisen jälkeen aineisto klusteroitiin, eli ryhmiteltiin. Klusteroinnissa aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia ilmaisuja (Sarajärvi & Tuomi 2013, 110). Näistä ilmaisuista muodostetaan käsite (taulukko 2 alaluokka).

Klusteroinnin jälkeen aineisto abstrahoiitiin. Tässä vaiheessa ryhmitelystä materiaalista erotellaan tutkimuskysymyksen kannalta olennaiset asiat. (Sarajärvi & Tuomi 2013, 111). Tämän valikoidun tiedon perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä (taulukko 2 pääluokka). Viimeisessä vaiheessa pääluokista muodostetaan vielä yhdistetty luokka.

TAULUKKO 2. Esimerkki kasvatuskumppanuus-arvon luokittelusta

Alaluokka	Pääluokka	Yhdistetty luokka
Kommunikointi toimii työntekijöiden kanssa	Yhteistyö toimii	Kasvatuskumppanuus toteutuu hyvin, mutta tiedottamisessa on kehitettävää
Vanhempi arvostaa työntekijöiden työtä		
Omahoitajuus toimii		
Tiedottaminen ei toimi	Tiedottamisessa kehitettävää	

Opinnäytetyön aineistonanalyysi on tehty edellä kuvatun analyysitavan ja työvaiheiden mukaisesti. Kaikki viisi tärkeimmäksi valittua arvoa analysoitiin erikseen. Näistä muodostetut esimerkkitaulukot ovat liitteinä (liitteet 7-14). Analysoitaessa kysymystä, kuinka Taskilan päiväkodin toiminnasta saataisiin laadukkaampaa, huomattiin, että vanhempien ja työntekijöiden vastaukset ovat yhdistettävissä tutkimuksessa tärkeimpinä pidettyihin arvoihin (liitteet 5 ja 6).

7 TULOKSET

Analyysiä lukiessa tulee ottaa huomioon, että tulokset ovat Taskilan päiväkodin Kimmeli-ryhmän vanhempien ja työntekijöiden vastauksia. Jokaisella vastaajalla on oma elämänkatsomuksensa ja mielipiteensä. Jokainen voi myös ymmärtää arvot hieman eri tavoin. Tämän vuoksi vastaukset eivät ole yleistettävissä. Vanhempien vastaukset on numeroitu satunnaisessa järjestyksessä selkeyttämään analyysiä. Vastauksista on analysoitu viisi eniten saanutta arvoa, vaikka kyselylomakkeessa vanhemmilta kysyttiin kolme tärkeintä arvoa. Viiden arvon analyysiin päädyttiin, koska vastausmäärien erot olivat pienet viidessä eniten esiintyneessä arvossa.

7.1 Vanhempien ja työntekijöiden tärkeimpinä pitämät arvot ja niiden toteutuminen

Vanhempien ja työntekijöiden vastauksista kävi ilmi, että he pitävät täysin samoja arvoja tärkeimpinä lasten päivähoidossa: kasvatuskumppanuutta, lapsilähtöisyyttä, fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta, rajoja ja virikkeellisuutta. Kasvatuskumppanuus esiintyi jokaisen työntekijän vastauksissa ja lähes jokaisella vanhemmallakin. Seuraavaksi esitellään vanhempien ja työntekijöiden perusteluita valituista arvoista sekä kerrotaan, kuinka vastaajien mielestä tärkeimmiksi valitut arvot toteutuvat.

7.1.1 Kasvatuskumppanuus

Päivähoidon laadun arviointimallin mukaan vanhempien ja työntekijöiden välinen yhteistyö on yksi laadukkaan päivähoidon arviointiosista (Hujala & Fonsen 2009, 4–6). Vastaajat pitävät kasvatuskumppanuutta todella tärkeänä. Kaikki työntekijät ja kymmenen vanhempaa kolmestatoista valitsi sen yhdeksi tärkeäksi arvoksi. Monissa vastauksissa kasvatuskumppanuutta korostetaan keinona tukea vanhempia lasten kasvatuksessa. Kasvatuskumppanuudessa tärkeänä pidetään sitä, että tieto kulkee hyvin puolin ja toisin. Myös avoimen

vuorovaikutuksen tärkeys tuli esille vastauksissa.

Molemminpuolinen luottamus ja avoimuus ovat erittäin tärkeitä, kaikista asioista pitää pystyä keskustelemaan. (Vanhempi 4)

Kasvatuskumppanuus eli yhteistyö vanhempien ja päiväkodin kanssa on tärkeä, koska päiväkodin kasvatusta tukee lapsen vanhempien oma kasvatusta. (Vanhempi 9)

Kasvatuskumppanuuteen liittyy vahvasti se, että vanhemmat toimivat lapsen ensisijaisina kasvattajina ja päiväkodin henkilöstö pyrkii tukemaan heitä kasvatustehtävässään (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31). Sama ajatus korostuu etenkin työntekijöiden vastauksissa heidän perustellessaan kasvatuskumppanuuden tärkeyttä.

Vanhemmat ovat lapsensa parhaimmat asiantuntijat, joilta päiväkodin henkilökunta saa kultaakin kalliimpaa tietoa lapsesta. Jos kasvatuskumppanuutta ei olisi, ei voisi syntyä täydellistä lasta tukevaa kasvatusta. (Työntekijä 1)

Sen lisäksi, että vanhemmat korostavat kasvatuskumppanuuden merkitystä oman kasvatuksen tukena, vanhemmat pitävät kasvatuskumppanuutta tärkeänä myös lapsen kannalta.

Kasvatuskumppanuus auttaa päivähoiton henkilöstöä ymmärtämään lasta ja tukemaan tätä oikealla tavalla, päivähoito on iso osa lapsen elämää ja sen tulisi avautua myös kodin suuntaan. (Vanhempi 7)

Vanhempien ja työntekijöiden vastauksissa tulee ilmi, että kasvatuskumppanuus nähdään tärkeänä myös siitä syystä, että se mahdollistaa vanhempien toiveiden huomioon ottamisen sekä puuttumisen mahdollisiin ongelmiin kasvatuksessa.

Yhteistyö tekee helpommaksi välttää ristiriitatilanteita. Jos päiväkodin väki havaitsee vanhempien kasvatuksessa puutteita, he voivat tuoda puutteet vanhempien tietoon. Jos taas vanhemmat haluavat tuoda esim. uskonnollisia arvoja, päiväkodin henkilökunnan on hyvä tietää asia ja kunnioittaa niitä. (Vanhempi 9)

Päivähoidon henkilöstöllä on tieto-taito kasvattamiseen ja heidän pitää tuoda se esille vanhemmille, mikäli näyttää siltä, että tukea tarvitaan. Kasvatusvastuullisen on kerrottava oma näkemys asiasta, vaikka olisi eri mieltä vanhemman kanssa. (Työntekijä 2)

Vastauksista tuli ilmi, että vanhemmat ovat enimmäkseen tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen. Vanhemmat ovat tyytyväisiä henkilökunnan kanssa käytyihin keskusteluihin ja heidän mielestään kommunikointi toimii hyvin. Vanhemmat kertovat, että yhteistyö on luotettavaa ja tiivistä. He arvostavat sitä, että henkilökunnan kanssa kommunikointi on helppoa. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja vanhempien välinen luottamus ja avoimuus luovatkin hyvän perustan kasvatuskumppanuudelle (Järvinen ym. 2009, 118). Myös työntekijöiden vastauksissa korostetaan hyvin toteutuvaa avointa ja luottavaista suhdetta.

Kommunikointi hoitajien kanssa toimii hyvin, voin luottaa heihin. Arvostan hoitajien tekemää työtä ja koen että he ovat tärkeässä osassa lapsen kasvatuksessa: lapsihan viettää suuren osan päivästänsä heidän kanssaan. Tämän vuoksi kasvatuskumppanuuden toteutuminen on tärkeää. (Vanhempi 4)

Alussa pyritään luomaan hyvä suhde, jonka jälkeen voidaan puhua avoimesti kaikesta. Pyrimme kunnioittamaan vanhempien toiveita ja ajatuksia. (Työntekijä 2)

Vaikka suurin osa vastaajista oli selvästi tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen, muutama kuitenkin mainitsi kehittämiskohteita, joiden avulla kasvatuskumppanuus toteutuisi entistä paremmin. Eräs vanhemmista toivoi päivähoitoon lisää joustavuutta ja vanhempien toiveiden huomioimista. Muutama vastaaja ei ollut tyytyväinen tiedottamiseen. Näiden asioiden hyvä toteutuminen toisi päivähoitoa lähemmäs perhettä.

Omahoitajuus hieno juttu ja toimii. Tiedottaminen heikolla "hapella": ovipieliä ei ehdi lukemaan. Käyttäisivät Omaoulua, kun siihen ovat vanhemmat sitouttaneet. (Vanhempi 10)

Kasvatuskumppanuutta voisi lisätä keskustelutuokioilla tai esimerkiksi sähköiseen ympäristöön jaetulla "Viikon touhuja Kimmeleissä tai mitä tapahtui tammikuussa" vapaamuotoisella koko ryhmän vanhemmille suunnatulla tiedotteella. Tämä auttaisi etenkin vähemmän vielä puhuvien lasten kanssa hoitoviikkojen tapahtumien käsittelyä kotona ja toisi päivähoitoa lähemmäs perheitä. (Vanhempi 7)

7.1.2 Lapsilähtöisyys

Lapsilähtöisellä kasvatuksella tarkoitetaan sitä, että kasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen yksilölliset tarpeet sekä se, että lapsen mielipiteet otetaan huomioon. Lapsilähtöisyyteen kuuluu esimerkiksi rakastava huolenpito ja turvalliset rajat. (Terveyskirjasto 2012.)

Työntekijöistä kaksi ja vanhemmista kahdeksan pitää lapsilähtöisyyttä tärkeänä arvona. Heidän mielestään lapsilähtöisyydessä tärkeää on yksilöllisyyden huomiointi, erilaisuuden kunnioittaminen sekä vapaus olla oma itsensä ja kasvaa omanlaiseksi persoonakseen.

Lapsilähtöisyys on tärkeä, koska lapset ovat erilaisia; toinen on herkempi ja kaipaa enemmän hoivaa, toinen voimakastahtoisempi ja vaatii enemmän rajoja. Siksi olisi tärkeää kunnioittaa lasten erilaisuutta ja tukea heitä yksilöinä siinä, missä he ovat hyviä. (Vanhempi 2)

Vanhemmat ja työntekijät pitävät tärkeänä sitä, että päivähoito lähtee lapsen tarpeista ja eduista. Lapsilähtöisyyden pitäisi olla kaiken toiminnan ja suunnittelun taustalla.

Jos lapsen hoitoa ei järjestetä lapsilähtöisesti, on se pikemminkin lasten säilöntää. (Vanhempi 8)

Päiväkodin toimintaa pitäisi toteuttaa vain ja ainoastaan lapsilähtöisesti. Lapsilähtöisyys mahdollistaa lapsen kuulemisen, näkemisen koko hoitopäivän ajan. (Työntekijä 1)

Vanhemmat ovat sitä mieltä, että lapsilähtöisyys toteutuu hyvin. He kertovat, että lapset huomioidaan yksilöinä sekä lapsen tarpeet, ikä ja taidot otetaan hyvin huomioon. Vastaajat arvostavat myös sitä, että toiminta osataan suunnitella lapsen lähtökohdat huomioiden. Työntekijöiden vastauksissa samat asiat korostuvat ja heidän mielestä hoidon lapsilähtöisyys toteutuu hyvin.

Lapsilähtöisyys toteutuu siten, että järjestämme toimintaa lasten tarpeista ja intresseistä riippuen. – Toiminnan suunnittelussa kysymme lasten mielipiteitä. Annamme lapsille paljon positiivista

palautetta ja syli on tärkeä. (Työntekijä 3)

Ne toteutuvat hyvin. Lapsilähtöisyyteen varmasti pyritään, vanhempien toiveita ja ajatuksia kuunnellaan. Vasukeskustelu on hyvänä pohjana sille, että lapsi otetaan huomioon yksilönä. (Vanhempi 2)

7.1.3 Psykkinen ja fyysinen turvallisuus

Päivähoidon turvallisuudella tarkoitetaan varhaiskasvatustyön turvallista toteuttamista. Turvallisuutta arvioitaessa tarkastellaan toimintayksikön henkilöstöä, hoidossa olevia lapsia, vierailevia henkilöitä, ulko- ja sisätiloja sekä toimintavälineitä ja lähiympäristöä. Turvallisuuteen liittyy muun muassa myös tiedonhallinnan taidot ja toiminnan resurssit. (Saarsalmi 2008, 3.)

Suurin osa vanhemmista (seitsemän) ja työntekijöistä (kaksi) valitsivat yhdeksi tärkeimmistä arvoista psykkinen ja fyysinen turvallisuuden. Näitä pidetään tärkeinä, koska vanhempien ja työntekijöiden mielestä turvallisuus on perusta lapsen oppimiselle ja kehitykselle.

Psykkinen ja fyysinen turvallisuus on mielestäni perustana kaikelle; lapsen oppimiselle, sille että hän voi luottaa ihmisiin päiväkodissa, ja että hänen on hyvä olla siellä. Kun lapsella on turvallinen olo päivähoidossa, hän on avoin oppimaan ja kokeilemaan kaikkea uutta. (Vanhempi 2)

Vastauksissa korostetaan psykkinen ja fyysinen turvallisuutta myös sen vuoksi, että turvallinen ympäristö mahdollistaa turvallisuuden tunteen muodostumisen lapselle. Vastaajat pitivät tärkeänä myös sitä, että lapsi oppii luottamaan muihin ihmisiin ja se onnistuu vain, jos lapsi kokee olonsa turvalliseksi.

Lapsen täytyy kokea olonsa turvalliseksi päiväkodissa, luottaa hoitajiin ja vanhempien pitää pystyä myös luottamaan täysin henkilökuntaan ja siihen että heidän toimintatapansa tuovat lapselle turvaa, sekä psykkinen että fyysinen. (Vanhempi 4)

Muutamissa vastauksissa tuotiin esille se, että lasten kokema psykkinen ja fyysinen turvallisuuden tunne on tärkeää myös lasten vanhemmille. Kun vanhemmat tietävät, että lapsi on turvassa, tieto rauhoittaa vanhempia ja he

voivat huoletta jättää lapsen päiväkotiin.

Vanhempien täytyy tietää, että lapselle on turvallista päivähoitossa. Voi luottaa päiväkodin periaatteisiin ja henkilökuntaan. (Vanhempi 13)

Työntekijät liittivät turvallisuuden etenkin rajojen kanssa yhteen kuuluvaksi. Rajojen asettaminen voidaan nähdä joskus välttämättömänä pahana, jolla taataan lasten turvallisuus (Skodvin 2004, 11). Päiväkodissa rajojen laittoa pidetään kuitenkin tärkeänä turvallisuuden tunteen luomiseksi.

Psyykkinen ja fyysinen turvallisuus on tärkeää. Vanhemmat eivät aina osaa asettaa rajoja lapsilleen ja tämä aiheuttaa lapsissa turvattomuuden tunnetta. Päiväkodissa luomme lapsille rajat ja teemme ympäristön turvalliseksi. (Työntekijä 3)

Vanhempien mielestä Taskilan päiväkodissa psyykkinen ja fyysinen turvallisuus on huomioitu hyvin. Vanhemmat ajattelevat, että päiväkodin tilat ovat turvalliset ja että psyykkinen turvallisuus on myös kunnossa. Työntekijät kertovat vastauksissaan, että turvallisuuden toteutuminen on tärkeää ja että siihen panostetaan.

Päiväkodin fyysinen ympäristö on turvallinen ja luotamme hyvän henkilökunnan olevan lapsillemme myös psyykkisen turvallisuuden tunteen tuojia. (Vanhempi 5)

Psyykkinen ja fyysinen turvallisuus- arvo toteutuu hyvin. Taskilan päiväkodissa lasten erilaisuus otetaan loistavasti huomioon, ja myös lapsille näytetään, että kaikki voivat olla kavereita. Kiusaamista ei sallita, pienemmistäkin nahisteluista informoidaan vanhempia, jolloin myös kotona voi asioihin puuttua, jos on tarpeen. Lasten leikkiturvallisuus on kunnossa. (Vanhempi 3)

Fyysinen ja psyykkinen turvallisuus näkyy siten, että huolehdimme ympäristön turvallisuudesta ja viihtyisyydestä. (Työntekijä 3)

7.1.4 Rajat

Rajojen asettaminen on lapsen kehityksen kannalta välttämätöntä (Repo 2013, 167). Lapsi tarvitsee ohjeita, sääntöjä ja rajoja. Lapsi tarvitsee kokemuksen,

että aikuinen hallitsee tilannetta. Siitä syntyy hiljalleen itsekontrolli ja hallinnan tunne omaan elämään. On tärkeää, että kaikki lapsen kanssa toimivat aikuiset asettavat lapselle tarpeeksi samanlaisia rajoja. (Pekki & Tamminen 2002, 15.)

Vastaajat pitävät rajoja tärkeinä. Vanhemmista hieman alle puolet (6) ja työntekijöistä yksi valitsi rajat yhdeksi tärkeimmistä arvoista. Rajoja pidetään tärkeinä, koska niiden avulla lapsi oppii ryhmässä toimimisen säännöt ja käytöstavat. Lapsi oppii oikean ja väärän, kun aikuinen asettaa rajat. Vastauksissa perustellaan rajojen tärkeyttä sillä, että lapsi oppii ottamaan huomioon toiset ihmiset.

Rajat ja yhteiset pelisäännöt koemme tärkeiksi niin kotona kuin päiväkodissakin. Lapsemme koettelee ja testaa, oikuttelee ja järjestyttää. Samalla lapsemme on oma ihana persoonansa ja yksilö, jonka tarpeet tulee vaan tiedostaa. Sopivaa tiukkuutta ja hellää huolenpitoa sanoisin. Opastusta oikeaan suuntaan. (Vanhempi 11)

Työntekijät sitoutuvat toteuttamaan yhteisiä sääntöjä ja rajoja. Vanhemmat ovatkin sitä mieltä, että Taskilan päiväkodissa rajoihin sitoutuminen toteutuu hyvin. Vanhemmat kertovat, että työntekijöiden asettamat rajat ovat rakentavia ja että rajojen kanssa ollaan johdonmukaisia.

Rajat laitamme heti toimintakauden alussa ja jokainen henkilökunnasta sitoutuu toteuttamaan niitä! (Työntekijä 1)

Ikä tuo haasteita, mutta uskon rajojen laiton päivän aikana olevan rakentavaa ja oikeaan suuntaan ohjautuvaa, voin kuvitella kuinka haastavaa sen täytyy olla 15 saman ikäisen lapsen kanssa. (Vanhempi 11)

7.1.5 Virikkeellisyys

Lapsille on ominaista ajatella, oppia ja ilmaista itseään leikin, liikkumisen, tutkimisen ja taiteen eri muotojen avulla. Lapselle ominaiset tavat tulee ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa. Kun lapsi saa ympäristöstä lapselle ominaisia virikkeitä, hyvinvointi kasvaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 20.)

Vastanneista vanhemmista viisi ja työntekijöistä yksi pitää tärkeänä virikkeellisyyttä. Sitä pidetään merkittävänä, koska lapset oppivat virikkeiden avulla eri asioita. Lapsille kokemalla oppiminen on luontevin tapa oppia. Virikkeiden avulla lapsi tyydyttää uteliaisuuttaan ja ne luovat lapselle mielekästä tekemistä. Virikkeet vaikuttavat myös lapsen itsetuntoon onnistumisen kokemusten kautta. Virikkeet koetaan tärkeiksi myös sen vuoksi, että kotona lapset eivät välttämättä saa virikkeitä yhtä paljon kuin päiväkodissa.

Virikkeellisyys on tärkeä lapsen oppimiselle ja kokemiselle. Lapsen täytyy saada kosketella ja tunnustella esineitä, juosta ja kiipeillä ulkona, laulaa, askarrella... Erilaisten asioiden kokeminen ja oppiminen myös vahvistaa lapsen itsetuntoa. (Vanhempi 2)

On tärkeää, että päiväkodissa on riittävästi virikkeellisyyttä. Liikuntatuokiot, laulut, lorut, omaehtoinen leikki kavereiden kanssa, ulkoilut, retket ja askartelut kuuluvat lapsen päivään päiväkodissa. Virikkeiden tarjoaminen on erittäin tärkeää. (Työntekijä 2)

Kotioloissa virikkeet jää helposti vähäisiksi ja yksipuolisiksi, niin on hyvä, että niitä on monipuolisesti hoidossa. (Vanhempi 8)

Taskilan päiväkodin vanhemmat ovat tyytyväisiä virikkeiden toteutukseen. Heidän mielestään virikkeitä on paljon ja monipuolisesti. Vanhempien vastauksissa eri arkipäivän virikkeiden (musiikki, askartelu ym.) lisäksi korostettiin retkien tärkeyttä.

Virikkeellisyys-arvo toteutuu Taskilan päiväkodissa hyvin. Lasten kanssa puuhailaan monipuolisesti, musiikki, liikunta, askartelu ovat eniten esillä. Myös retkiä järjestetään resurssien salliessa. (Vanhempi 3)

Vastauksissa vanhemmat korostavat henkilökunnan osaamisen ja ammattitaidon tärkeyttä virikkeiden toteuttamisessa. Vanhemmat ovat tyytyväisiä Taskilan päiväkodin henkilökuntaan ja siihen, miten he toteuttavat virikkeellisyyttä. Eräs vanhemmista on tyytyväinen virikkeiden määrään ja monipuolisuuteen, mutta pohtii, mitä päivän aikana tarkalleen tapahtuu ja mitä taitoja päivän aikana harjoitellaan.

Lapsen kotiin tuomien "töiden" perusteella askartelujen

virikkeellisyys ja monipuolisuus on kunnossa. On vaikea kuitenkin tietää, millaisia taitoja päiväkodissa opetetaan. Vanhempien olisi hyvä joskus päästä tutustumaan päiväohjelmaan. Ehkä jää hieman epäselväksi, kuinka paljon esim. käden taitoja kuten piirtämistä harjoitellaan tai laskemisen alkeita. Oikeastaan emme tiedä, mitä taitoja päiväkodin ammattilaiset pitävät tärkeinä. (Vanhempi 9)

7.2 Päivähoidon laadun lisäämiseen vaikuttavat tekijät

Kyselylomakkeessa kysyttiin viimeiseksi, kuinka päivähoidosta saataisiin laadukkaampaa. Kahdessa kyselylomakkeessa tähän ei vastattu lainkaan ja yksi vastaajista ei osannut kertoa, miten laadukkuutta voitaisiin lisätä. Puolestaan kahdessa lomakkeessa kerrottiin, että lapsi saa jo nyt laadukasta ja hyvää päivähoitoa, eikä laatuongelmia pienessä päiväkodissa juurikaan ole. Muutamia kehittämiskohteita vanhemmat ja työntekijät kuitenkin löysivät kasvatuskumppanuuteen, lapsilähtöisyyteen ja turvallisuuteen liittyen.

7.2.1 Kasvatuskumppanuus

Vanhempien mielestä päivähoidosta saataisiin laadukkaampaa kasvatuskumppanuutta kehittämällä. Esimerkiksi viestintään toivottiin lisäästä tiedotteiden ja Omaoulun ahkerammalla käytöllä.

Viestinnän lisäys kotien suuntaan viikko- tai kuukausitiedotteilla. (Vanhempi 7)

Mikäli päiväkoti edellyttää lasten vanhemmilta Omaoulun seuraamista, olisi päiväkodinkin hyvä olla aktiivinen käyttäjä. Kasvatuskumppanuudessa olisi hyvä tiedottaa myös perhettä suunnitelmista. (Vanhempi 10)

Vanhempien mielestä päivähoito olisi laadukkaampaa, mikäli informaatio ei pääsisi katkeamaan omahoitajan ollessa poissa.

Omahoitaja ei valitettavasti ole paras mahdollinen. Poissaolot vaikuttavat lapsien ja hoitajan väliseen suhteeseen ja sitä kautta kommunikaatio katkeaa osin päiväkodin ja oman kodin välillä. Eli omahoitajuus asiat kuntoon. (Vanhempi 11)

Nyt kaikki kommunikaatio keskittyy omahoitajaan, hän kertoo lapsen päivästä ja kuuntelee vanhempien ajatuksia. Jos omahoitaja ei ole paikalla, muilta hoitajilta ei saa juuri mitään palautetta/informaatiota lapsen päivästä. (Vanhempi 2)

Vastaajat korostivat omahoitajuuden tärkeyttä. Vanhemmat kuitenkin toivoivat omahoitajuuteen pidempiaikaisempaa sitoutumista, jotta kasvatuskumppanuus ehtisi syventyä.

Pienten ryhmässä omahoitajuus on erittäin tärkeä asia. Olisi ihana jos henkilökunta pystyisi sitoutumaan omahoitajaksi esimerkiksi kahden vuoden ajaksi. Perhe ja lapsi tulisivat tutuksi, luottamus ehtisi syntyä. (Vanhempi 10)

7.2.2 Lapsilähtöisyys ja turvallisuus

Kaikkien työntekijöiden, sekä useiden vanhempien vastauksissa tuli esille toive aikuinen-lapsi-suhdelukuun liittyen. Coloradon yliopiston tutkimuksessa National Resource Center for Health and Safety in Child Care (1992) onkin todettu matalien aikuinen-lapsi-suhdelukujen liittyvän esimerkiksi pienempään määrään vaaratilanteita. Puolestaan Tehyn ja Suomen Lastenhoitoalan Liiton toteuttamassa kyselyssä todettiin, että suurissa ryhmissä toiminta ei ole kovin lapsilähtöistä. (Siitonen 2011, 17, 24.) Pienemmällä ryhmäkoolla voitaisiin siis toteuttaa turvallisempaa ja lapsilähtöisempää varhaiskasvatusta. Ryhmäkooko on myös päivähoidon laadunarviointimallin mukaan yksi laadukkuutta lisäävistä tekijöistä (Hujala & Fonsen 2009, 4–6).

Päivähoito olisi laadukkaampaa jos ryhmäkokoja voitaisiin pienentää. Isot ryhmäkoot kuormittavat työntekijöitä ja aiheuttavat lapsissa levottomuutta. (Työntekijä 3)

Pienemmät lapsiryhmät. Riittävästi henkilökuntaa. (Työntekijä 2)

Lapsiryhmän ja työntekijöiden määrä ei valitettavasti kuitenkaan ole välttämättä vanhempien tai päiväkodin työntekijöiden päätettävissä. Osa vanhemmista tuntui ymmärtävän tämän, ja heidän mielestä työntekijät kuitenkin pystyvät

huomioimaan lapsia hyvin.

Henkilökuntaa ei ikinä ole liikaa. Unelmatilanne olisi vielä jokunen hoitaja ryhmässä lisää. Se ei ole hoitajien päätettävissä eikä nykymaailmassa tule tapahtumaankaan. Paljon on vipeltäjiä hoitajien huolehdittavana mutta ihanasti he huomioivat lapsia ja aina kertovat positiivisia kuulumisia lapsen hoitopäivästä. (Vanhempi 5)

Resurssit tietysti voisivat olla suuremmat, mutta itse päiväkotihan siihen ei voi vaikuttaa. (Vanhempi 3)

Ryhmäkoon lisäksi etenkin työntekijöitä mietitytti työntekijöiden motivaation ja suuren vaihtuvuuden vaikutus lapsiin.

Myös työntekijöiden suuri vaihtuvuus vaikuttaa haitallisesti lapsiin. Lapsille ei pääse syntymään turvallisia ja pysyviä ihmissuhteita kun työntekijät vaihtuvat jatkuvasti. Päivähoitoon tulisi luoda enemmän vakituisia työsuhteita. (Työntekijä 3)

Parempi palkka auttaa myös nuorta henkilökuntaa motivoitumaan työhönsä. (Työntekijä 1)

Työntekijöiden kaikkien vastauksien käsitellessä tavalla tai toisella rahan puutetta, voidaan ajatella, että heidän mielestään varhaiskasvatuksesta saataisiin monella tavalla lapsilähtöisempää ja myös turvallisempaa, mikäli siihen budjetoitaisiin enemmän rahaa.

Varhaiskasvatukseen tulisi budjetoida enemmän rahaa. (Työntekijä 3)

Määrärahoja enemmän retkien ja tapahtumien rahoittamiseen. On väärin, että vanhemmilta kerätään retkirahaa ohjelman toteuttamiseen. Päivähoidon toteuttaminen ei kuulu vanhemmille vaan Oulun kaupungille. (Työntekijä 1)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

1. Taskilan päiväkodin vanhemmilla ja työntekijöillä on samat arvot lasten kasvatuksen suhteen.
2. Tärkeimmät arvot eli kasvatuskumppanuus, lapsilähtöisyys, psyykinen ja fyysinen turvallisuus, rajat ja virikkeellisyys toteutuvat hyvin.
3. Päiväkodin toiminnasta saataisiin nykyistä laadukkaampaa tiedotuksen lisäämisellä (Omaoulu ja kuukausitiedotteet), aikuinen-lapsi-suhdeluvun madaltamisella, kommunikaation toimivuuteen panostamisella omahoitajan ollessa poissa sekä omahoitajuuteen pidempiaikaisella sitoutumisella.

9 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Raahen varhaiskasvatussuunnitelman tekoa varten Raahen kaikissa päiväkodeissa tehtiin tutkimus, jonka tavoitteena oli selvittää vanhempien ja työntekijöiden arvot varhaiskasvatuksessa. Kyselyssä pyydettiin valitsemaan itselle 10 tärkeintä arvoa 42 arvosta. Mahdollista oli myös kirjoittaa sellaisista arvoista, joita ei löytynyt listasta. Kyselyssä nousi selvästi tärkeimmiksi viisi arvoa: turvallisuus, rajat, leikki, oikeus olla lapsi ja luottamus. Turvallisuudella viitataan psyykkiseen ja fyysiseen turvallisuuteen. Rajoilla tarkoitetaan yhteisiä sääntöjä. Leikki ja oikeus olla lapsi valittiin, koska vastaajat haluavat lapsilähtöistä päivähoitoa. Luottamuksella vastaajat viittaavat kasvatuskumppanuuden tärkeyteen. (Raahen varhaiskasvatussuunnitelma 2014, 6.) Kyselyn viisi tärkeintä arvoa ovat pitkälti yhdenmukaisia tämän opinnäytetyön tulosten kanssa.

Henna Tolosen opinnäytetyössä ”Vanhempien tärkeäksi kokemat arvot varhaiskasvatuksessa” (2010) aiheena oli tutkia vanhempien tärkeiksi kokemia arvoja varhaiskasvatuksessa. Kyselylomakkeet ja haastattelut kohdistettiin Valkosenmäen päiväkodin lasten vanhemmille. Tutkimuksessa selvästi tärkeimmäksi arvoksi muodostui turvallisuus. Muita tärkeinä pidettyjä arvoja olivat rehellisyys, avoimuus, yksilöllisyys, hyvä itsetunto, sosiaalisuus, lapsilähtöisyys sekä oikeudenmukaisuus. Tutkimuskysymyksenä oli se, miten tärkeänä pidetyt arvot toteutuvat Valkosenmäen päiväkodissa. Tuloksista ilmeni, että vanhemmat kokivat arvojen toteutuvan hyvin. (Tolonen 2010, 15–34.)

Anna-Kaisa Karhumaa-Vikstedtin (2012) ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön nimi on ”Käymme yhdessä ain, käymme aina rinnakkain”- Päiväkodin henkilöstön ja lasten vanhempien yhdessä luoma arvopohja yksikkökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana. Opinnäytetyön kehittämistehtävänä oli luoda päiväkodin henkilöstön ja lasten vanhempien kanssa yhteistyössä päiväkodille arvopohja varhaiskasvatussuunnitelmaan. Opinnäytetyö toteutettiin päiväkotitöissä. Arvopohja luotiin henkilökunnan käyttämällä aivoriihellä ja vanhemmille annetuilla kyselylomakkeilla. Henkilökunnan aivoriihen tuloksena muodostui

neljä arvoa: turvallisuus, yksilöllisyys, luottamus ja leikki. Vanhempien kyselylomakkeista kävi ilmi, että vanhempien mielipiteet vastaavat päiväkodin henkilöstön mielipiteitä. (Karhumaa-Vikstedt 2012, 25–56.)

Pirre Piiparinen (2009) tutki opinnäytetyössään Arvot varhaiskasvatuksessa, Helsingiläisen päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman arvojen toteutumista vanhempien ja henkilökunnan näkökulmasta. Työntekijöiltä kerättiin tieto arvopäiväkirjoilla ja lasten vanhemmilta kyselylomakkeiden avulla. Päiväkodin arvoiksi on määritelty lapsen hyvinvointi, lämmin ja avoin kasvatusilmapiiri, turvallisuus sekä leikki ja oppiminen sosiaalisessa ympäristössä. Lasten vanhemmat antoivat päiväkodin toiminnalle ja arvojen toteutumiselle kouluarvosanan 7-8, eli lasten vanhempien voidaan ajatella olevan tyytyväisiä päiväkodin toimintaan. Työntekijät olivat sitä mieltä, että arvot toteutuvat ja päiväkodin arvot ovat toiminnan taustalla. (Piiparinen 2009, 20–22, 31–34.)

Jokaisessa edellä mainitussa tutkimuksessa ja tässä opinnäytetyössä on ollut hieman erilaiset kyselylomakkeet ja esimerkit arvoista, mutta tästä huolimatta esimerkiksi turvallisuus toistuu kaikkien tutkimusten tärkeimpien arvojen joukossa. Tämän lisäksi kaikissa mainituissa opinnäytetöissä on saatu tulos, että vanhemmat ovat pääosin tyytyväisiä lapsensa päivähoitoon.

10 LUOTETTAVUUS

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden arviointi on huomattavasti haastavampaa kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Opinnäytetyön luotettavuuteen tuleekin kiinnittää huomiota jo sen suunnitteluvaiheessa. Jälkikäteen luotettavuutta on hankala parantaa, mikäli virheitä on tehty jo alussa. (Kananen 2010, 70.) Tämän vuoksi luotettavuuskysymyksiin on kiinnitetty huomiota opinnäytetyön suunnitteluvaiheesta aina sen julkaisemiseen asti.

Jaettaessa kyselylomakkeita vastaanottajilla oli mahdollisuus kysyä tarkentavia kysymyksiä tutkimuksesta sekä tutkimuskysymyksistä. Kyselyn vastaajille annettiin mahdollisuus täyttää lomake heille parhaiten sopivalla ajalla. Tällä pyrittiin siihen, että vastauksia pysähdyttäisiin pohtimaan ja niihin vastattaisiin mahdollisimman rehellisesti.

Analysoinnissa ei ole tehty nopeita johtopäätöksiä, vaan on pyritty selvittämään, mitä vastaajat ovat todella tarkoittaneet. Kahden tutkijan sama lopputulos lisääkin tutkimuksen luotettavuutta (Kananen 2010, 70). Kyselylomake jaettiin kaikille Kimmeli-ryhmän työntekijöille ja vanhemmille. Tämä lisää luotettavuutta, koska eri ihmiset kertovat sekä samanlaisia että erilaisia versioita samoista asioista (Alasuutari 2011, 48). Käytettyjen lähteiden oikeaan tulkintaan on kiinnitetty huomiota ja niiden luotettavuutta on arvioitu. Työn luotettavuutta on pyritty lisäämään tarkalla lähdekritiikillä. Teoksista on pyritty saamaan käyttöön aina uusien painos.

Yksi tapa varmistaa aineiston oikeellisuus on luetuttaa työ sillä, jota se koskee (Kananen 2010, 70). Opinnäytetyö annettiin luettavaksi ennen sen julkaisua yhteistyökumppanille. Tällä varmistettiin se, että Taskilan päiväkodista kirjoitetut kohdat ovat oikein. Tutkijan tulee pyrkiä välttämään virheitä ja antaa riittävästi tietoa siitä, kuinka tutkimus on toteutettu, jotta tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida (Tuomi & Sarajärvi 2013, 134, 141). Kaikki opinnäytetyön työvaiheet on pyritty kuvaamaan mahdollisimman totuudenmukaisesti.

11 EETTISYYS

Tutkimuksen tekoon liittyy monia eettisiä valintoja ja kysymyksiä, jotka tutkijan on otettava huomioon (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 23). Eettisten valintojen tavoitteena on tasa-arvoinen vuorovaikutus, ihmisten kunnioitus ja oikeudenmukaisuuden korostaminen. Kriittinen asenne totuttuja käytäntöjä ja käytettyjä lähteitä kohtaan on tärkeä osa eettisyyttä. Kriittisen asenteen tulee näkyä kaikissa opinnäytetyön työvaiheissa, aina aiheen ja menetelmien valinnasta tuloksista kertomiseen ja niiden soveltamiseen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–12.)

Jotta tutkimus olisi eettisesti hyvä, se edellyttää, että noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu muun muassa, se että tutkijat noudattavat tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja jokaisessa työvaiheessa, soveltavat tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä sekä ottavat huomioon muiden tutkijoiden työt asianmukaisella, kunnioittavalla tavalla. Näiden lisäksi on oleellista, että tutkimus on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. (Suomen Akatemia 2007; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6-7.)

Eettiset näkökulmat huomioitiin jokaisessa opinnäytetyön työvaiheessa. Ennen tutkimuksen aloittamista tutkimuslupa haettiin Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen palvelujohtajalta. Tutkimuksen edetessä toimitettiin sovittujen sopimusten ja aikataulujen mukaisesti. Opinnäytetyön tutkimusaiheeksi valittiin aihe, joka ei aiheuta vastaajille minkäänlaista vahinkoa. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja saatekirjeessä korostettiin tutkimuksen luotettavuutta. Kyselylomakkeet palautettiin kirjekuoressa, joten vastausten anonyymiys säilyi. Lomakkeet on säilytetty luotettavasti ja silputtu heti tutkimuksen valmistuttua. Koko opinnäytetyöprosessin ajan yhteistyökumppanin toiveita ja ajatuksia tutkimuksen toteuttamisesta on pyritty huomioimaan, jotta opinnäytetyö voisi palvella parhaalla mahdollisella tavalla yhteistyökumppanin tarpeita.

12 POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli tuoda työntekijöiden ja vanhempien arvot esille, jotta päiväkodin toimintaa voitaisiin kehittää. Tutkimuksen tuloksista Taskilan päiväkodin henkilökunta näkee, että henkilökunnan ja vanhempien arvot ovat yhtäläiset, mutta myös sen mihin vanhemmat toivovat parannusta. Henkilökunta voi ottaa nämä asiat huomioon toiminnan suunnittelussa ja panostaa entistä enemmän tärkeiden arvojen toteutumiseen. Tämän lisäksi tuloksista henkilökunta saa konkreettisia keinoja, kuinka päivähoidosta saataisiin laadukkaampaa. Toivomme opinnäytetyön rohkaisevan päiväkotia tiiviimpään yhteistyöhön ja avoimuuteen työntekijöiden ja vanhempien välillä.

Opinnäytetyön kyselyn vastauksia analysoitaessa yllätyttiin siitä, että vanhemmat ja työntekijät valitsivat samat arvot samassa järjestyksessä tärkeimmiksi. On tärkeää, että työntekijät ja lasten vanhemmat ovat samaa mieltä näin merkityksellisistä asioista. Kun työntekijät ja vanhemmat kasvattavat lasta samojen arvojen mukaan heidän välinen yhteistyö sujuu helpommin kuin päinvastaisessa tilanteessa. Myös lapsen kannalta on hyvä, että työntekijät ja vanhemmat arvostavat samoja asioita: lapsi ei kasva arvoristiriidan keskellä.

Monikulttuurisuus ja uskonnolliset arvot eivät tulleet valituksi kyselyssä lainkaan. Hoiva ja itsetunnon vahvistaminen valittiin yhdessä vastauksessa. Olisi kiinnostavaa tietää, minkä vuoksi edellä mainitut arvot eivät tulleet valituiksi. Uskonnollisten arvojen valitsematta jättäminen voinee kertoa, että uskonnon merkitys vastaajien elämässä ei ole kovin suuressa osassa. Hoiva ja itsetunnon vahvistamisen vähäinen merkitys vastauksissa voi johtua siitä, että vastaajat saattavat ajatella itsetunnon vahvistamisen sisältyvän johonkin toiseen valitsemaansa arvoon, esimerkiksi lapsilähtöisyyteen. Suomalaisessa kasvatuskulttuurissa itsetunnon merkitystä ei taideta pitää vielä kovin tärkeänä vaatimattomuuden arvon korostuessa.

Opinnäytetyön tekeminen opetti meitä tulevaisuuden lastentarhanopettajina paljon. Meille konkretisoitui se, kuinka tärkeää onkaan, että työntekijät ja vanhemmat ovat samaa mieltä tärkeimmistä arvoista päivähoidossa. Vastaukset siitä, kuinka päivähoidosta saataisiin laadukkaampaa, antavat

arvokasta tietoa päiväkodin kehittämisen keinoista. Vaikka vastaukset koskevat vain Taskilan päiväkotia, uskomme, että samoja asioita on tärkeää ottaa huomioon myös muissa päiväkodeissa.

Arvokartoituksen aikana heräsi lisää kysymyksiä ja mahdollisia jatkotutkimusaiheita. Olisi mielenkiintoista, jos kaikkiin Oulun päiväkoteihin tehtäisiin vastaavanlainen tutkimus, jotta voitaisiin vertailla tuloksia päiväkotien välillä. Se mahdollistaisi sen, että saataisiin yleistettävämpää tietoa tärkeinä pidetyistä arvoista sekä ideoita ja mielipiteitä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi.

13 LÄHTEET

- Airaksinen, Timo 1994. Arvojen yhteiskunta- erään taistelun kuvaus. Helsinki: WSOY.
- Airaksinen, Timo 2012. Arvot ohjaavat kaikkea toimintaamme. Lastentarha 5/12, 12–13.
- Alasuutari, Maarit 2003. Kuka lasta kasvattaa? Helsinki: Gaudeamus.
- Alasuutari, Maarit 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. C katsauksia ja aineistoja 17. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Edu. Arvokasvatus i.a. Viitattu 4.5.2014.
http://www.edu.fi/turvallisuus_ja_liikenne/turvanetti/yksilon_ja_yhteiskunnan_turvallisuus/valitse_oikein/arvokasvatus
- Euroopan parlamentti 2013. Laadukas varhaiskasvatus. Viitattu 26.5.2014.
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cult/dv/esstudyqualchildhoodedcare/esstudyqualchildhoodedcarefi.pdf
- Fonsen, Elina & Hujala, Eeva 2009. Loppuraportti. Johtajuus ja varhaiskasvatuksen laatu-projekti. Tampereen yliopisto. Varhaiskasvatuksen yksikkö.
<http://www.tsr.fi/tsarchive/files/TietokantaTutkittu/2008/108041Loppuraportti.pdf>
- Gjerstad, Eevastiina 2011. Arvokasvatuksen mahdollisuudet ja rajat. Teoksessa Timo Purjo & Eevastiina Gjerstad (toim.) Arvojen ja tarkoitusten pedagogiikka. Helsinki: Non Fighting Generation ry, 75–95.
- Haapsalo, Tiina 2012. Lapsen arvot kasvavat arjessa. Lastentarha 5/12, 16–18.
- Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2013. Tutki ja kirjoita. 15.

- uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hämäläinen, Juha 2011. Kotikasvatuksen arvot lapsen henkisenä pääomana. Teoksessa Timo Jantunen & Eero Ojanen (toim.) Arvot kasvatuksessa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 57–75.
- Järvinen, Mervi; Laine, Anne & Hellman-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalliala, Marjatta 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus.
- Kananen, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja – sarja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kanninen, Katri & Sigfrids, Arja 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karhumaa-Vikstedt, Anna-Kaisa 2012. ”Käymme yhdessä ain, käymme aina rinnakkain”- Päiväkodin henkilöstön ja lasten vanhempien yhdessä luoma arvopohja yksikkökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana. Laurea-ammattikorkeakoulu. Terveiden edistämisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Karila, Kirsti 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Helena Rausku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 91–108.
- Kasvun kumppanit. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2014. Viitattu 19.6.2014. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>
- Koivunen, Pirjo-Leena 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973/36. Viitattu 27.4.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Lämsä, Anna-Liisa 2013. Mistä kasvatuskumppanuudessa on kyse? Teoksessa Anna-Liisa Lämsä (toim.) Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus, 49–67.
- Ministry of Social affairs and Health 2013. Child and Family Policy in Finland. Viitattu 1.7.2014. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=6511570&name=DLFE-25916.pdf

- Musatti, Tullia & Scopelliti, Massimiliano 2012. Parents' View of Child Care Quality: Values, Evaluations and Satisfaction. Springer Science+Business Media New York 2012, 1025-1039.
- Oulun kaupunki. Taskilan päiväkoti i.a. Viitattu 3.5.2014.
<http://www.ouka.fi/oulu/taskilan-paivakoti/etusivu>
- Oulun varhaiskasvatussuunnitelma 2013–2015. Viitattu 27.4.2014.
http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=600e7e2c-74b6-48a1-9cff-8c30f8648e1f&groupId=112792
- Pekki, Anu & Tamminen, Tuula 2002. Lapsen ehdoilla. Lapsen ehdoilla. Kunnallissalan kehittämissäätiön julkaisuja, nro 33.
- Piiparinen, Pirre 2009. Arvot varhaiskasvatuksessa. Laurea-ammattikorkeakoulu. Terveystiedon edistämisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Poikonen, Pirjo-Liisa & Lehtipää, Riina 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa Anna Rönkä; Kaisa Malinen & Tiina Lämsä (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 69–88.
- Puolimatka, Tapio 2011. Kasvatus, arvot ja tunteet. Suuntakirjat: Rättylä.
- Purola, Karoliina & Venninen, Tuulikki 2013. Educators' views on parents' participation on three different identified levels. Varhaiskasvatuksen Tiedelehti. Journal of Early Childhood Education Research Vol. 2, No. 1/2013, 48–62.
- Raahen varhaiskasvatussuunnitelma 2014.
http://www.raahe.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/testi/embeds/testiwwwstructure/21488_Vasu_paivitys_10032014.pdf
- Repo, Laura 2013. Pienet lapset ja kiusaamisen ehkäisy. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Saarsalmi, Olli 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Stakes.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-7915.pdf
- Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.

Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

- Siitonen, Eeva 2011. "Olisi oikeasti aika ajatella lasta"- Ihmeiden tekijät: Päivähoidon ryhmäkokoselvitys. Tehyn julkaisusarja B: 1/2011
http://www.tehy.fi/@Bin/23378183/Ihmeiden+tekij%C3%A4t_Netti.pdf
- Skodvin, Arne 2004. Lapselle rajat. Helsinki: Gummerus Kustannus Oy.
- Solasaari, Ulla 2011. Arvot, rakkaus ja rajat. Teoksessa Timo Jantunen & Eero Ojanen (toim.) Arvot kasvatuksessa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 30–42.
- Solasaari, Ulla 2003. Rakkaus ja arvot kasvattavat persoonan- Max Schelerin kasvatustieteentutkimusta. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteentutkimuslaitos.
<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kas/kasva/vk/solasaari/rakkausj.pdf>
- Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet 2013. Helsinki: Talentia ry.
http://www.talentia.fi/files/558/Etiikkaopas_2013_net.pdf
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Viitattu 27.4.2014.
<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf>
- Sosiaaliportti. Varhaiskasvatus ja päivähoito i.a. Viitattu 27.4.2014
http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/
- Suomen Akatemia 2007. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 15.9.2014.
<http://www.aka.fi/fi/A/Tutkijalle/Rahoituksen-kaytto/Eettiset-ohjeet/1-Hyva-tieteellinen-kaytanto/>
- Taguma, Miho; Litjens, Ineke & Makowiecki, Kelly 2012. Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Finland 2012. OECD.
<http://www.oecd.org/edu/school/49985030.pdf>
- Taskilan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2007.
http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=e87711f8-f998-450d-84e1-6d53eb05524f&groupId=112792
- Tauriainen, Leena 2000. Millaista on laadukas päivähoito? Viitattu 1.6.2014.
<https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2000/08/tiedote-2007-09-18-14-41-49-456541>
- Terveyskirjasto 2012. Lapsilähtöinen kasvatus ja curling-vanhemmuus. Viitattu 19.6.2014.

http://www.terveyskirjasto.fi/kotisivut/tk.koti?p_artikkeli=kot00301&p_teos=kot&p_osio=104&p_selaus=

- Tolonen, Henna 2010. Vanhempien tärkeäksi kokemat arvot varhaiskasvatuksessa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 22.9.2014.
<http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje>
- Unicef. Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä i.a. Viitattu 4.5.2014.
http://www.unicef.fi/LOS_lyhyt
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Stakes, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Oppaita 56. Helsinki: Stakes.
- Ylisaukko-oja, Leena 2013. Lastenhoitaja, Taskilan päiväkoti. Oulu. Henkilökohtainen tiedonanto 3.12.

LIITE 1: Saatekirje vanhemmille

HEI VANHEMMAT!

Opiskelemme sosionomeiksi Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Opintoihimme kuuluu opinnäytetyön tekeminen ennen valmistumistamme joulukuussa 2014. Toteutamme opinnäytetyömme yhteistyössä Taskilan päiväkodin pienten ryhmän (Kimmeleiden) kanssa keväällä 2014. Tutkimusluvan olemme saaneet Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen palvelujohtajalta.

Tutkimme opinnäytetyössämme Taskilan päiväkodin pienten ryhmän tärkeimpiä arvoja lasten päivähoidossa vanhempien sekä henkilökunnan näkökulmasta. Tutkimukseen vastaaminen on vapaaehtoista, mutta opinnäytetyön onnistumisen ja Taskilan päiväkodin toiminnan kehittämisen kannalta **vastausten saaminen on erityisen tärkeää**. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Vastaajien henkilöllisyys ei siis tule esille missään vaiheessa.

Jaamme jokaisen lapsen vanhemmille alustavasti yhden kyselylomakkeen, mutta mikäli molemmat vanhemmat haluavat vastata kyselyyn erikseen on lomakkeita saatavilla päiväkodilta lisää. Toivomme teidän palauttavan kyselylomakkeet **viimeistään 17.4.2014** kirjekuussa päiväkotiin.

Vastatessasi tähän kyselyyn pysähdy ajattelemaan kysymyksiä ja niiden sanomaa. Anna ajatustesi ja tekstin ”rönsyillä”, liian pitkiä vastauksia ei ole olemassakaan!

Mikäli sinulla heräsi kysymyksiä tutkimukseen liittyen, voit ottaa meihin yhteyttä.

Ystävällisin terveisin ja vastauksia odotellen,

Sarah Koivikko

sarah.koivikko@student.diak.fi

puh. xxxxxxxxxxxx

Noora Hyväri

noora.hyväri@student.diak.fi

puh. xxxxxxxxxxxx

LIITE 2: Kyselylomake vanhemmille

1. Merkitse allaolevasta listasta **kolme** mielestäsi tärkeintä arvoa lapsesi päivähoitossa. Mikäli listasta ei löydy sopivia arvoja, voit myös itse keksiä ne.

__ Kasvatuskumppanuus ("yhteistyö päiväkodin kanssa")

__ Lapsilähtöisyys ("lapsen etu kasvatuksen lähtökohtana")

__ Leikki

__ Psykkinen ja fyysinen turvallisuus

__ Rajat

__ Monikulttuurisuus

__ Uskonnolliset arvot

__ Hoiva

__ Virikkeellisyys

__ Itsetunnon vahvistaminen

2. Kerro tarkemmin kolmesta valitsemastasi arvosta, ja perustele, miksi niiden on tärkeää näkyä lapsesi kasvatuksessa.

3. Kuvaile, kuinka valitsemasi arvot toteutuvat Taskilan päiväkodissa?

4. Kuinka lapsesi päivähoidosta saataisiin laadukkaampaa?

LIITE 3: Saatekirje päiväkodin työntekijöille

HEI PÄIVÄKODIN TYÖNTEKIJÄ!

Opiskelemme sosionomeiksi Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Opintoihimme kuuluu opinnäytetyön tekeminen ennen valmistumistamme joulukuussa 2014. Toteutamme opinnäytetyömme yhteistyössä Taskilan päiväkodin pienten ryhmän (Kimmeleiden) kanssa keväällä 2014. Tutkimusluvan olemme saaneet Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen palvelujohtajalta.

Tutkimme opinnäytetyössämme Taskilan päiväkodin pienten ryhmän tärkeimpiä arvoja lasten päivähoidossa vanhempien sekä henkilökunnan näkökulmasta. Tutkimukseen vastaaminen on vapaaehtoista, mutta opinnäytetyön onnistumisen ja Taskilan päiväkodin toiminnan kehittämisen kannalta **vastausten saaminen on erityisen tärkeää**. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Vastaajien henkilöllisyys ei siis tule esille missään vaiheessa.

Sen lisäksi, että toivoisimme teidän työntekijöiden vastaavan kyselyyn, toivoisimme tukeanne siihen, että kannustaisitte ja muistuttaisitte vanhempia täyttämään kyselylomakkeen. Toivomme vastauksia kyselyyn **ennen 17.4.2014**, jotta ne ehtivät mukaan tutkimukseen.

Vastatessasi tähän kyselyyn pysähdy ajattelemaan kysymyksiä ja niiden sanomaa. Anna ajatustesi ja tekstin ”rönsyillä”, liian pitkiä vastauksia ei ole olemassakaan!

Ystävällisin terveisin ja vastauksia odotellen,

Sarah Koivikko

Noora Hyväri

sarah.koivikko@student.diak.fi

noora.hyväri@student.diak.fi

puh. xxxxxxxxxxxx

puh. xxxxxxxxxxxx

LIITE 4: Kyselylomake päiväkodin työntekijöille

KYSELYLOMAKE

1. Merkitse allaolevasta listasta **kolme** mielestäsi tärkeintä arvoa lapsen päivähoidossa. Mikäli listasta ei löydy sopivia arvoja, voit myös itse keksiä ne.

__ Kasvatuskumppanuus

__ Lapsilähtöisyys

__ Leikki

__ Psykkinen ja fyysinen turvallisuus

__ Rajat

__ Monikulttuurisuus

__ Uskonnolliset arvot

__ Hoiva

__ Virikkeellisyys

__ Itsetunnon vahvistaminen

2. Kerro tarkemmin kolmesta valitsemastasi arvosta, ja perustele, miksi haluat toteuttaa niitä työssäsi.

3. Kuvaile, kuinka valitsemasi arvot toteutuvat Taskilan päiväkodin toiminnassa?

4. Kuvaile, miten lasten päivähoidosta saataisiin laadukkaampaa?

LIITE 5: Esimerkki kehittämisideoiden pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
<p>”Päivähoito olisi laadukkaampaa jos ryhmäkokoja voitaisiin pienentää. Isot ryhmäkoot kuormittavat työntekijöitä ja aiheuttavat lapsissa levottomuutta.”</p>	<p>Isot ryhmäkoot aiheuttavat lapsissa levottomuutta</p>
	<p>Isot ryhmäkoot kuormittavat työntekijöitä</p>
<p>”Myös työntekijöiden suuri vaihtuvuus vaikuttaa haitallisesti lapsiin. Lapsille ei pääse syntymään turvallisia ja pysyviä ihmissuhteita kun työntekijät vaihtuvat jatkuvasti. Päivähoitoon tulisi luoda enemmän vakituisia työsuhteita.”</p>	<p>Työntekijöiden suuri vaihtuvuus vaikuttaa lasten turvallisuuden tunteen syntymiseen</p>
<p>”Viestinnän lisäys kotien suuntaan viikko- tai kuukausitiedotteilla.”</p>	<p>Tiedotuksen lisääminen</p>
<p>”Jos omahoitaja ei ole paikalla, muilta hoitajilta ei saa juuri mitään palautetta/informaatiota lapsen päivästä.”</p>	<p>Kommunikaation parantaminen omahoitajan ollessa poissa</p>

LIITE 6: Esimerkki kehittämisideoiden luokittelusta

Alaluokka	Pääluokka	Yhdistetty luokka
Isojen ryhmäkokojen pienentäminen	Ryhmäkokojen pienentäminen	Turvallisuus ja lapsilähtöisyys
Työntekijöiden vaihtuvuuden vähentäminen	Työntekijöiden vakinaistaminen	
Tiedotuksen ja kommunikaation parantaminen vanhempien ja työntekijöiden välillä	Tiedotuksen ja kommunikaation parantaminen	Kasvatuskumppanuus

LIITE 7: Esimerkki lapsilähtöisyys -arvon pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
<p>”Ne toteutuvat hyvin. Lapsilähtöisyyteen varmasti pyritään, vanhempien toiveita ja ajatuksia kuunnellaan. Vasukeskustelu on hyvänä pohjana sille, että lapsi otetaan huomioon yksilönä.”</p>	<p>Lapsilähtöisyyteen pyritään ja se toteutuu hyvin</p>
	<p>Lapsi huomioidaan yksilönä</p>
<p>”Lapsilähtöisyys toteutuu siten, että järjestämme toimintaa lasten tarpeista ja intresseistä riippuen. Toiminnan suunnittelussa kysymme lasten mielipiteitä. Annamme lapsille paljon positiivista palautetta ja syli on tärkeä.”</p>	<p>Toimintaa järjestetään lasten tarpeista lähtien</p>
	<p>Lasten mielipiteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa</p>
	<p>Positiivista palautetta annetaan ja sylin tärkeys huomioidaan</p>

LIITE 8: Esimerkki lapsilähtöisyys -arvon luokittelusta

Alaluokka	Pääloukka	Yhdistetty luokka
Toimintaa järjestetään lasten tarpeista lähtien	Toiminnan järjestäminen lapsilähtöisesti	Lapsilähtöisyys toteutuu hyvin
Lasten mielipiteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa		
Positiivinen palaute ja syli	Lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioonottaminen	
Lapset huomioidaan yksilönä		

LIITE 9: Esimerkki psyykkinen ja fyysinen turvallisuus -arvon pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
<p>”Päiväkodin fyysinen ympäristö on turvallinen ja luotamme hyvän henkilökunnan olevan lapsillemme myös psyykkisen turvallisuuden tunteen tuojia.”</p>	<p>Päiväkodin fyysinen ympäristö on turvallinen</p>
	<p>Työntekijät luovat psyykkistä turvallisuutta</p>
<p>”Psyykkinen ja fyysinen turvallisuus-arvo toteutuu hyvin. Taskilan päiväkodissa lasten erilaisuus otetaan loistavasti huomioon, ja myös lapsille näytetään, että kaikki voivat olla kavereita. Kiusaamista ei sallita, pienemmistäkin nahisteluista informoidaan vanhempia, jolloin myös kotona voi asioihin puuttua, jos on tarpeen. Lasten leikkiturvallisuus on kunnossa.”</p>	<p>Psyykkinen ja fyysinen turvallisuus toteutuu hyvin</p>
	<p>Lasten erilaisuus otetaan huomioon</p>
	<p>Kiusaamista ei sallita</p>
	<p>Leikkiturvallisuus on kunnossa</p>

LIITE 10: Esimerkki psyykkinen ja fyysinen turvallisuus -arvon luokittelusta

Alaluokka	Pääluokka	Yhdistetty luokka
Fyysinen ympäristö on turvallinen	Päiväkodin ympäristö on lapsille turvallinen	Fyysinen ja psyykkinen turvallisuus toteutuu hyvin
Leikkiturvallisuus on kunnossa		
Kiusaamista ei sallita	Työntekijät takaavat lasten psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden	
Lasten erilaisuus otetaan huomioon		
Työntekijät luovat psyykkistä turvallisuutta		
Psyykkinen ja fyysinen turvallisuus toteutuu hyvin		

LIITE 11: Esimerkki rajat -arvon pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
”Lapsemme on oppinut hyvin ryhmässä toimimista ja rajoja eli tämä puoli on päiväkodissa kunnossa ja sitä varmasti opetetaan.”	Lapsi on oppinut ryhmässä toimimista ja rajoja, ja niitä opetetaan
”Kaikilla on yhteiset säännöt/rajat joista pidetään kiinni. Rajojen rikkomisesta tulee seuraamuksia.”	Kaikilla on yhteiset rajat ja seuraukset niiden rikkomisesta

LIITE 12: Esimerkki rajat -arvon luokittelusta

Alaluokka	Pääluokka	Yhdistetty luokka
Lapselle opetetaan ryhmässä toimimista ja rajoja	Lapsilla on yhteiset rajat ja seuraukset niiden rikkomisesta	Rajoihin sitouttaminen toteutuu hyvin
Lapsilla on yhteiset rajat ja seuraukset niiden rikkomisesta		

LIITE 13: Esimerkki virikkeellisyys -arvon pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
<p>”Virikkeellisyys-arvo toteutuu Taskilan päiväkodissa hyvin. Lasten kanssa puuhaillaan monipuolisesti, musiikki, liikunta, askartelu ovat eniten esillä. Myös retkiä järjestetään resurssien salliessa.”</p>	<p>Virikkeellisyys toteutuu hyvin</p>
	<p>Virikkeet ovat monipuolisia</p>
<p>”Lapsen kotiin tuomien ”töiden” perusteella askartelujen virikkeellisyys ja monipuolisuus on kunnossa. On vaikea kuitenkin tietää, millaisia taitoja päiväkodissa opetetaan. Vanhempien olisi hyvä joskus päästä tutustumaan päiväohjelmaan. Ehkä jää hieman epäselväksi, kuinka paljon esim. käden taitoja kuten piirtämistä harjoitellaan tai laskemisen alkeita. Oikeastaan emme tiedä, mitä taitoja päiväkodin ammattilaiset pitävät tärkeinä.”</p>	<p>Virikkeet ovat monipuolisia</p>
	<p>Vanhemmille ei välity selkeää kuvaa virikkeiden määrästä</p>

LIITE 14: Esimerkki virikkeellisyys -arvon luokittelusta

Alaluokka	Pääloukka	Yhdistetty luokka
Virikkeellisyys toteutuu hyvin	Virikkeellisyys toteutuu hyvin ja virikkeet ovat monipuolisia	Virikkeellisyys toteutuu hyvin, mutta vanhemmat eivät tiedä virikkeiden toteuttamisesta tarpeeksi
Virikkeet ovat monipuolisia		
Vanhemmilla ei ole selkeää kuvaa virikkeiden määrästä	Vanhemmat eivät tiedä virikkeiden määrää	